

Lausunto

22.08.2025

Asia: VN/17978/2025

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi toimeentulotuen tarpeellisen suuruisten asumismenojen määrästä annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Amnesty International Suomen osasto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon asiassa ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Asetuksen liitteessä säädettyjä perustoimeentulotuessa hyväksyttävien asumismenojen tiettyjä kuntakohtaisia rajoja ehdotetaan nostettavaksi vuodelle 2026 johtuen toimeentulotuen saajien keskimääräisten asumismenojen noususta.

Amnesty kannattaa korotuksia, mutta pitää niitä riittämättöminä. Amnesty painottaa, että kohtuullisina pidettävien asumismenojen tason tulee vastata todellisia ja ajantasaisia asumismenoja. Esitetyt korotukset ovat varsin maltilliset ja rajatut.

Asumismenojen huomioiminen todellisen menotason perusteella on entistä tärkeämpää nykytilanteessa, kun toimeentulotuen asumismenoja koskeva lakimuutos (HE 58/2023 vp) on tullut voimaan huhtikuussa 2024. Lakimuutos tiukensi asumismenojen huomioimista ja normitusta toimeentulotuessa.

Amnesty muistuttaa eduskunnan antamasta lausumasta (EV 63/2023 vp) edellä mainitun lakimuutoksen hyväksymisen yhteydessä: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa toimeentulotuesta annetun lain asumismenoja koskevan sääntelyn vaikutuksia toimeentulotuen hakijoiden ja heidän lasten oikeuksiin, asemaan ja toimeentuloon, asuntomarkkinoihin sekä palvelutarpeeseen ja kustannuksiin hyvinvointialueilla.”

Toimeentulotuen kokonaisuudistuksen yhteydessä tulee arvioida toimeentulotuen asumismenoja koskevan sääntelyn vaikutuksia eduskunnan lausuman edellyttämällä tavalla.

Vaikutusarvioinnin pohjalta hallituksella tulee olla valmius tehdä toimeentulotukisääntelyyn sellaisia muutoksia, jotka vahvistavat perustuslain 19.1 §:ssä (oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon), 19.3 §:ssä (julkisen vallan tuettava perheen mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu), 19.4 §:ssä (julkisen vallan edistettävä jokaisen oikeutta asuntoon ja tuettava asumisen omatoimista järjestämistä) sekä 9.1 §:ssä (oikeus valita asuinpaikka) turvattujen oikeuksien ja julkiselle vallalle asetettujen velvoitteiden toteutumista.

Toimeentulotuen sääntelyä tulee tässä yhteydessä tarkastella myös kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa turvattujen oikeuksien kannalta. Tällaisia ovat muun muassa YK:n taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan yleissopimuksen (SopS 6/1976) 11.1 artikla (oikeus riittävään elintasoon, oikeus elinehtojen jatkuvaan parantamiseen) sekä (uudistetun) Euroopan sosiaalisen peruskirjan (SopS 78–80/2002) 13 artikla (oikeus sosiaaliavustukseen ja lääkinnälliseen apuun), 30 artikla (oikeus suojeluun köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä vastaan) ja 31 artikla (oikeus asuntoon).

Amnestyn huhtikuussa julkaiseman raportin mukaan toimeentulotukeen tehdyt asumismenojen huomioinnin tiukennukset yhdessä sosiaaliturvaleikkausten kanssa ovat tehneet monen pienituloisen asumisesta epävarmempaa ja riittämätöntä (Amnesty International Suomen osasto, 2025, "<https://www.amnesty.fi/uploads/2025/04/amnesty- raportti-riittava-asuminen-2025.pdf>"). Kela on antanut yli 30 000 toimeentulotuen saajakotitaloudelle kehotuksen etsiä halvempi asunto, mutta edullisempia asuntoja ei ole välttämättä saatavilla, etenkin, jos tuensaajalla on ollut aiemmin vuokravelkoja tai häättöjä.

Sato Mariko  
Amnesty International Suomen osasto